

مدیر حقوق

شاپا چاپی: ۱۸۴۱-۲۷۸۳
شاپای الکترونیکی: ۱۹۲۲-۲۷۸۳

دوره ۷ - شماره ۲۱ - پاییز ۱۴۰۳

- شرط التزام عام در پرتو رویه دیوان داوری ایکسید
امیرحسین یزدانی، ناصر علیدوستی شهرکی
 تحلیل حقوقی آراء صادره از دیوان بین‌المللی دادگستری در خصوص دعاوی مرتبط با ایران
سیما عباسی، شهرزاد دربندی
 مخاصمات اسرائیل و حماس در آئینه حقوق بین‌الملل کیفری (۲۰۲۳ میلادی)
محمد بابایی، نوید زمانه قدیم، داوود علیزاده
 نقش سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ از نظر کارشناسان در حقوق کیفری ایران
ایرج مروتی
 مدیریت ذخایر هیدروکربوری فرامرزی: همکاری به عنوان یک تعهد عرفی (با تأکید بر رأی دیوان بین‌المللی دریاها در سال ۲۰۱۷ میلادی در دعوی غنا و ساحل عاج)
علی رضایی، سیدرسول طباطبایی مقدم
 حمایت کیفری از اطفال و نوجوانان در معرض خطر در حقوق ایران و لبنان
امین‌رضا بهار فلامرزی
 نحوه اداره اموال محجورین در حقوق ایران و ترکیه
سارا فرزادی مهر، محمدرضا حقیقی، اسماعیل عموری
 تحلیل و بررسی ماهیت جعله در نظام حقوقی ایران
امیرمحمد توکلی، محمدرضا عضدی، قاسم توکلی
 ماهیت و ابعاد حقوقی دستور موقت صادره از هیات حل اختلاف قراردادی وزارت نفت
شیدا غم افروز، محمدرضا افشاری، مهدی پیری
 حقوق سهامداران نهادی و سهامداران خرد در بازار سرمایه ایران
پریسا رضوان، علی زارع
 محدودیت‌های فعالیت نظامی کشورهای ثالث در منطقه انحصاری اقتصادی دولت ساحلی
محسن بهجتی
 فرزندخواندگی در نظام حقوقی ایران و انگلستان
زهره السادات مکی، اسماعیل کشکولیان
 مبانی حقوقی تاسیس مدارس غیردولتی در ایران با تأکید بر نقش آموزش و پرورش بر پیشگیری از وقوع جرم
مینا دانش آموز، حکیمه ابوالحسنی
 مسیرهای دموکراتیک و استبدادی در آینده حقوق بین‌الملل
سعید بهبودی نژاد
 شهرهای هوشمند و حقوق تجارت بین‌الملل
آرام عباسپور جلالی
 آثار حقوقی هنجارهای آمره: آن‌کس که جعبه پاندورا را گشود آیا به پیامدش فکر نمود؟
سهیل گلچین
 رابطه میان تعهدات شفافیت و سرمایه‌گذاری خارجی در انرژی‌های تجدیدپذیر: تحقق نقش بالقوه موافقتنامه‌های بین‌المللی سرمایه‌گذاری
یوسف اخلاقی
 سیاست کیفری ایران در قبال جرائم خاص نظامی نیروهای مسلح
یاسر شاکری

The Role of Lifestyle and Adherence to Health Protocols in Preventing Crimes Related to COVID-19 According to Experts in Iranian Criminal Law

نقش سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ از نظر کارشناسان در حقوق کیفری ایران

Iraj Morvati

PhD student in criminal law and criminology, lecturer at Islamic Azad University, Shahr-Quds branch, Shahr-Quds, Iran

ایرج مروتی
دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس، شهرقدس، ایران

erajmorvati7@gmail.com
http://orcid.org/0009-0000-0400-316x

Abstract

The highly infectious respiratory disease called COVID-19 started in Wuhan, a city of more than eleven million people in China, and quickly spread to other parts of the world. The epidemic of the coronavirus has affected the interactions and lifestyle, and the lifestyle has changed concerning the prevention requirements. The lifestyle and observance of health protocols on different scales can disrupt daily routines and significantly alter and disrupt the material conditions in which crime may occur. In general, it seems that lifestyle has a significant effect on the occurrence of crime and deviance, and in order to reduce the occurrence of crimes, lifestyle should be given the attention of those involved in this field in order to prevent the occurrence of crime. In terms of objective, this research is an applied study and, in terms of methodology to collect analytical data the research, from the opinions of one hundred and five scholars and experts in the Ministry of Health, Treatment and Medical Education, Welfare Organization, Deputy of Crime Prevention, Judiciary and Force. Discipline has been used. For data analysis, a combination of "descriptive-analytical-survey" has been carried out based on separate clustering and finally, these results have been obtained that there is a relationship between lifestyle and compliance with health protocols in social communication and prevention of crimes related to COVID-19. There is a significant relationship.

Keywords: COVID-19, Lifestyle, Health Protocols, Prevention, Crime.

چکیده

بیماری تنفسی بسیار عفونی به نام کووید-۱۹ از ووهان، شهری با بیش از یازده میلیون نفر جمعیت در چین آغاز شد و به سرعت به سایر نقاط جهان گسترش یافت. همه گیر شدن ویروس کرونا بر تعاملات و سبک زندگی اثر گذاشته و سبک زندگی در ارتباط با الزامات پیشگیری دگرگون شده است. سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در مقیاس‌های متفاوت می‌تواند باعث برهم زدن برنامه‌های روزمره شود و به‌طور قابل توجهی شرایط مادی که ممکن است در آن جرم رخ دهد را تغییر دهد و مختل کند. در مجموع، به نظر می‌رسد سبک زندگی در وقوع جرم و کجروی تأثیر به‌سزایی دارد و برای کاهش میزان وقوع جرایم باید سبک زندگی در جهت پیشگیری از وقوع جرم مورد توجه دست‌اندرکاران این عرصه قرار گیرد. این پژوهش به لحاظ هدف‌شناسی مطالعه‌ای کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی برای گردآوری داده‌های تحلیلی پژوهش، از نظرات یکصد و پنجاه نفر از فرهیختگان و متخصصان در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی، معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه و نیروی انتظامی استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها ترکیبی از «توصیفی-تحلیلی-پیمایشی» بر اساس خوشه بندی تفکیکی انجام گرفته است و در نهایت این نتایج حاصل شده است که بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی و پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه معنی داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: کووید-۱۹، سبک زندگی، پروتکل‌های بهداشتی، پیشگیری، جرم.

ارجاع:

مروتی، ایرج؛ (۱۴۰۳)، نقش سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در پیشگیری از جرایم مرتبط با کوید-۱۹ از نظر کارشناسان در حقوق کیفری ایران، تمدن حقوقی، شماره ۲۱.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s) , with publication rights granted to Legal Civilization. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>) , which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

CC BY-NC-SA

مقدمه

همه گیر شدن ویروس کرونا بر تعاملات و سبک زندگی اثر گذاشته و سبک زندگی در ارتباط با الزامات پیشگیری دگرگون شده است. ماهیت زندگی اجتماعی در نتیجه بیماری کوید-۱۹ تغییر کرده است. این بیماری تنفسی بسیار عفونی از ووهان، شهری با بیش از یازده میلیون نفر جمعیت در چین آغاز شد و به سرعت به سایر نقاط جهان گسترش یافت. طی چند ماه از آغاز سال ۲۰۲۰ میلادی، چندین کشور در تلاش برای جلوگیری از شیوع ویروس کرونا مرزهای شان را بستند، مسافرت‌ها را محدود کردند، بسیاری از مشاغل و مکان‌های عمومی بسته شدند و به همه توصیه شد که دست‌های خود را بشویند، از ماسک استفاده نمایند، فاصله اجتماعی را رعایت کنند و هشتک در خانه بمانند رایج شد.

پیرو این تغییرات جهانی، در ایران نیز در اواخر بهمن ماه ۱۳۹۸، شیوع ویروس کرونا به بحران بزرگ جهانی تبدیل شد و کشورهای زیادی از جمله ایران را درگیر کرد. در پی شیوع کرونا از سوی مراجع علمی دستورالعمل‌هایی برای پیشگیری داده شد که سبب تغییر سبک زندگی و شیوه رفتار روزمره خانواده‌ها شد. تغییر سبک زندگی در هماهنگی با قواعد علمی و پیشگیری پزشکی یکی از الزامات اصلی سلامت است و میزان توجه مردم به ابعاد مختلف پیشگیری قابل بررسی است. «سبک زندگی را می‌توان مجموعه‌ای کم و بیش جامع از عملکردها تعبیر کرد که فرد آن‌ها را به کار می‌گیرد. این عملکردها نه

فقط نیازهای جاری او را برآورده می‌سازد، بلکه روایت خاصی را هم که وی برای هویت خویش قائل است و همه رفتارها و فعالیت‌های یک فرد معین در جریان زندگی روزمره که تدوین می‌کند را شامل می‌گردد» (گیدنز، ۱۳۸۶، ۱۲۰).

نکته مهم آن است که دلایل محکمی وجود دارد که انتظار می‌رود شیوع بیماری کووید-۱۹ و سبک زندگی هم حجم و هم توزیع جرم و بی‌نظمی را تغییر دهد. این انتظار از دو اصل اساسی شکل‌گیری الگوی جرم سرچشمه می‌گیرد. اولاً، جرایم فقط در مواردی رخ می‌دهند که مجرمان بانگیزه با اهداف مناسب در غیاب نگهدارانی توانمند روبرو شوند و در غیر این صورت جرم محقق نمی‌شود. دوماً، افرادی که به کارهای عادی روزمره خود می‌پردازند برای ایجاد شرایط فیزیکی مناسب در بسیاری از حوادث مجرمانه کافی هستند (صفاری و همکاران، ۱۴۰۰، ۲۰۷).

سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در مقیاس‌های متفاوت می‌تواند باعث بر هم زدن برنامه‌های روزمره شود و به‌طور قابل توجهی شرایط مادی که ممکن است در آن جرم رخ دهد را تغییر دهد و مختل کند. در مجموع، به نظر می‌رسد سبک زندگی در وقوع جرم و کجروی تأثیر به‌سزایی دارد و برای کاهش میزان وقوع جرایم باید سبک زندگی در جهت پیشگیری از وقوع جرم مورد توجه دست‌اندرکاران این عرصه قرار گیرد. همچنین قانون‌گذار هم باید قوانین را با توجه به سبک زندگی و آداب و رسوم جامعه هماهنگ سازد. در غیر این صورت، خود قانون باعث ایجاد مشکلات اجتماعی و وقوع انحرافات و جرم می‌شود.

سبک زندگی یکی از مفاهیمی است که در نیمه دوم قرن بیستم میلادی مورد توجه جدی جامعه‌شناسان قرار گرفت. سبک زندگی امروزه عنوانی شناخته شده در مباحث جامعه‌شناختی و مطالعات فرهنگی به شمار می‌آید. این مفهوم گستره وسیعی از رفتارها، کنش‌های فردی، روابط فردی و اجتماعی و مؤلفه‌های روانی و فرهنگی را شامل می‌شود؛ از جمله فعالیت‌های فیزیکی، اوقات فراغت، خواب و بیداری، روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، معنویت، ایمنی و آرامش، تغذیه و... که هر کدام به‌منزله چهارچوب و روشی برای آشکارسازی نوع حیات و زیست افراد به حساب می‌آیند.

سبک زندگی، شیوه‌های نسبتاً ثابت است که فرد اهداف خود را به وسیله آن پی می‌گیرد. این شیوه‌ها، حاصل زندگی دوره‌های مختلف زندگی فرد است. به عبارت دیگر، سبک زندگی، بعد عینی و کمیت پذیر شخصیت افراد است. سبک زندگی بر ماهیت و محتوای خاص تعاملات و کنش‌های اشخاص در هر

جامعه دلالت دارد و مبین اغراض، نیات، معانی و تفاسیر فرد در جریان عمل روزمره و زندگی روزانه است. اما این مفهوم، بیانگر ابعاد خانوادگی و اجتماعی زندگی جمعی در یک جامعه نیز هست و از این منظر می‌توان هویت اجتماعی و ارزش‌های فرهنگی یک جامعه را منشاء و زمینه شکل‌گیری سبک زندگی دانست؛ بنابراین امروزه سبک زندگی به شاخصی برای ارزیابی کیفیت حیات ذهنی و عینی افراد، خانواده‌ها، طبقات اجتماعی و جوامع تبدیل شده و از این رو می‌توان آن را برای تحلیل و بررسی این ابعاد در جوامع مختلف به کار گرفت (وزیری هامانه، ۱۳۹۸).

بر این اساس، تأثیر سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی بر الگوهای جرم متفاوت است. اگر چه کاهش سرقت‌های مسکونی ممکن است زمان را برای نیروهای پلیس آزاد کند، اما افزایش جرایم دیگر ممکن است به سرعت این خلأ را پر کند. اگر جرایمی که تحت تأثیر رعایت پروتکل‌های بهداشتی افزایش می‌یابند چالش برانگیز و آسیب رسان هستند، در این صورت ظرفیت پاسخگویی ادارات پلیس ممکن است به خطر بیفتد (صفاری و همکاران، ۱۴۰۰، ۲۱۰). در نتیجه درک این که چگونه الگوهای جرم تحت تأثیر اقدامات جدید مربوط با شیوع کووید-۱۹ و سبک زندگی قرار می‌گیرند، برای مدیریت بحران فعلی و برنامه‌ریزی برای آینده بسیار مهم است.

پژوهش حاضر نقش سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی را در پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ بررسی می‌کند. این پژوهش فرصتی ایجاد می‌کند تا با هدف تعیین این که آیا تغییر در سبک زندگی روند جرم را تغییر داده یا خیر؟ و همچنین بهبود بخشیدن برنامه‌ریزی برای پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ از نظر کارشناسان و متخصصان این امر را بررسی می‌نماید. فرضیه‌های پژوهش عبارتند از: اول- بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی و پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه وجود دارد. دوم- بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی و پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه وجود دارد. سوم- بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی و پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه وجود دارد. چهارم- بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی جهت حضور در جامعه و پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه وجود دارد.

با توجه به موضوع پژوهش حاضر، در ابتدا و در قسمت ادبیات پژوهش، مبانی نظری درباره سبک زندگی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با کووید-۱۹ ارائه می‌شود. سپس در قسمت دوم، یعنی پیشینه

پژوهش، یافته‌های ناظر به مطالعات میدانی کشورهای مختلف درخصوص موضوع پژوهش ذکر می‌گردد. بعد از بیان مبانی نظری و پیشینه پژوهش، در قالب یک پژوهش میدانی، نقش سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی را در پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ از دیدگاه کارشناسان و فرهیختگان این امر، با تأکید بر نظریات سبک زندگی، نظم اجتماعی و نظریه فرصت‌ها بررسی خواهیم کرد.

۱- ادبیات پژوهش

در مواردی که بیماری مانند کووید-۱۹ در جامعه‌ای همه گیر شود و پروتکل‌های بهداشتی به‌طور کامل رعایت شود، انتظار می‌رود هم حجم و هم توزیع جرم و بی‌نظمی تغییر کند؛ زیرا حوادث استثنایی مانند بلابای طبیعی، حملات تروریستی، شورش‌ها و بیماری‌های همه گیر از حوادث غیرمعمولی است که اغلب منجر به تغییر قابل توجهی در رفتار انسان می‌شود. تحقیقات در مورد جرایم و حوادث استثنایی نشان داده است که تغییر در رفتار جمعی انسان‌ها می‌تواند منجر به تغییر در رفتار مجرمانه شود (Andresen, 2010, 361).

سه توضیح اصلی نظری درباره چگونگی سبک زندگی و پیشگیری از جرایم در طی یک رویداد استثنایی وجود دارد. این توضیحات نظری شامل نظریه‌های سبک زندگی، بی‌نظمی اجتماعی و نظریه فرصت است. توضیح نظری اول، سبک زندگی است. سبک‌های زندگی سلامتی الگوهای جمعی از رفتار مرتبط با سلامت‌اند که بر انتخاب‌هایی از اختیارهایی که طبق شانس‌های زندگی آن‌ها در دسترس مردم است، متکی‌اند (کیوان آرا، ۱۳۸۶، ۶۶). هورکس و همکارانش^۲ (۲۰۲۰ میلادی) در مرکز مطالعات بیولوژیک میشیگان، دیدگاه‌های متمایزی را در مورد تغییرات سبک زندگی ناشی از ویروس کرونا ارائه می‌دهند. آن‌ها بر این باورند که اگر کرونا تا یک سال مهمان این سیاره باشد، فرهنگ مرادوات و تعاملات اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (مرادی و محمدی فر، ۱۳۹۹، ۱۳۰).

بوردیو^۳ در رهیافت نظری خود و در تحلیل سبک‌های زندگی نشان می‌دهد که تمایزهای اجتماعی و ساختاری چگونه از رهگذر صورت‌های فرهنگی قابل بیان است. در نظریه بوردیو سبک زندگی شامل اعمال طبقه بندی شده و طبقه بندی کننده فرد در عرصه‌هایی چون شیوه‌های معاشرت در اجتماع تأثیر می‌گذارد (اله دادی و همکاران، ۱۳۹۴، ۳۵). طبق مدل بوردیو برای سبک زندگی، شرایط عینی زندگی و موقعیت فرد در

2- Hourex

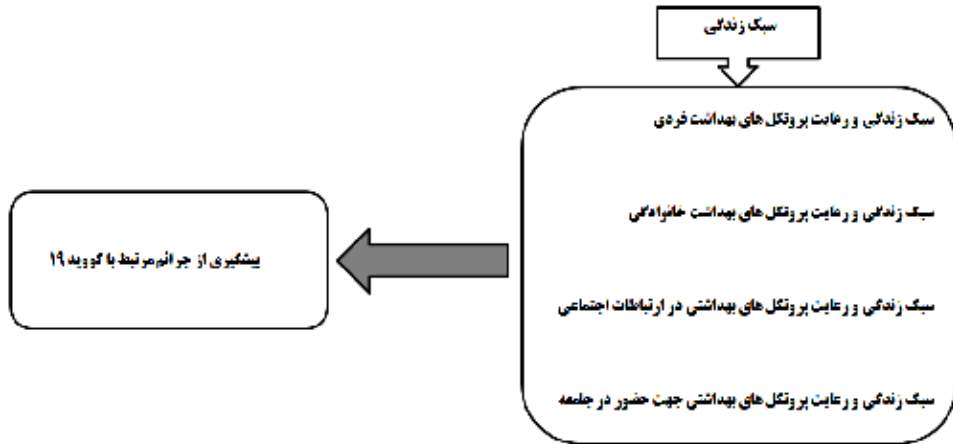
3- Bourdo

ساختار اجتماعی به تولید منش‌های خاصی منجر می‌شود که مولد دو دسته نظام، یعنی نظام طبقه بندی اعمال و نظام ادراکات و شناخت‌ها است. سبک زندگی در واقع تعامل این دو نظام است. از نظر وی سبک زندگی الگویی غیرتصادفی است و ماهیت طبقاتی دارد و در واقع همان اعمال و کارهایی است که به شیوه‌ای خاص طبقه بندی شده و حاصل ادراکات خاصی است. وی سبک زندگی را محصول منش‌ها و تجسم یافته ترجیحات افراد می‌داند که به صورت عمل درآمده و قابل مشاهده هستند (فاضلی، ۱۳۹۲، ۴۵).

یکی دیگر از توضیحات نظری جرم در زمان حوادث استثنایی، نظریه بی‌نظمی اجتماعی است که پیش‌بینی می‌کند با برهم خوردن نظم اجتماعی، میزان جرم و جنایت افزایش می‌یابد. همان‌طور که گفته شد، حوادث استثنایی باعث تشدید نابرابری اجتماعی، افزونی گسست‌ها و شکاف‌های طبقاتی و تأکید بر ضرر گروه‌های خاصی می‌شود. طرفداران این توضیح معتقدند که انسجام اجتماعی و کارایی جمعی با یک اتفاق استثنایی تقویت نمی‌شود، بلکه تضعیف می‌شود. به نوبه خود، نظام‌های مختلف قادر به کنترل رفتار ضداجتماعی نیستند و این امر بدون تردید نرخ جرم و جنایت را افزایش خواهد داد. به‌عنوان مثال، در قطع کامل برق شهر نیویورک در سال ۱۹۷۷ میلادی، ژنی^۴ و همکاران (۱۹۸۷ میلادی) متوجه افزایش سرقت در محله‌هایی شدند که قبلاً دارای سطح بالاتری از جرایم خشونت بار، فعالیت اقتصادی نامشروع و بیکاری بودند (Hodgkinson & Andresen, 2020, 13).

این یافته‌ها ما را به تبیین نظریه نهایی می‌رساند که تغییرات در سبک زندگی در پیشگیری از جرایم را از دیدگاه دیگری نیز می‌توان بیان نمود. نظریه‌های فرصت، پیش‌بینی می‌کنند که در طی یک رویداد استثنایی، میزان جرایم بسته به نوع جرم و تغییر ساختار فرصت، هم افزایش و هم کاهش می‌یابد. وقایع استثنایی، مانند سیل، طوفان و یا شیوع یک بیماری همه گیر ساختار فعالیت‌های روزمره را تغییر می‌دهد که می‌تواند نحوه همگرایی بزه کاران، بزه دیدگان و نگهبانان توانمند را در زمان و مکان سازمان دهی کند. اگر در نتیجه شیوع یک بیماری، افراد در خانه بمانند، سرپرستی و نظارت آن‌ها نسبت به محل سکونت شان بهبود می‌یابد و دسترسی به این اهداف برای بزه کاران بالقوه دشوارتر می‌شود. از سوی دیگر، با تغییر کار و گذراندن بیشترین اوقات زندگی در اینترنت و فضای مجازی، ممکن است اهداف یا بزه دیدگان جدیدی برای بزه‌کاران بانگیزه در فضای مجازی پدیدار شود. در مقابل، با ترک خانه‌ها توسط افراد در هنگام سیل یا طوفان، ممکن است فرصت برای جرم سرقت بیشتر شود. به‌عنوان مثال، در سال

۲۰۰۵ میلادی، طوفان کاترینا منجر به افزایش قابل توجهی در نرخ سرقت شد، اما میزان جرایم خشونت بار، همچون سرقت همراه با خشونت و قتل تغییری نکرد (Varano, 2010, 50).

مدل مفهومی پژوهش

۲- پیشینه پژوهش

درخصوص تأثیر شیوع بیماری کووید-۱۹ و اجرای مقررات و پروتکل‌های بهداشتی بر روی پیشگیری از جرایم، در سراسر جهان، پژوهش‌هایی هرچند اندک صورت پذیرفته است، در ذیل به مختصری از پژوهش‌های خارجی و داخلی انجام شده خواهیم پرداخت:

پژوهش لسلی و ویلسون^۵ (۲۰۲۰ میلادی) درخصوص «جرم خشونت خانگی» نشان می‌دهد پس از نهک مارس ۲۰۲۰ میلادی، به‌طور متوسط، هر روز، میزان تماس‌ها جهت گزارش خشونت خانگی در هر شهر نسبت به اوایل سال افزایش یافته است. پژوهش میدانی توسط کمپادلی^۶ و همکاران (۲۰۲۰ میلادی) «کاهش عمده در جرایم سرقت ساده، سرقت از مغازه، سرقت مسکونی و ایراد ضرب و جرح در لس آنجلس» را نشان می‌دهد. باین حال، آن‌ها کاهش قابل توجهی در مورد سرقت وسایل نقلیه، حمله با سلاح مهلک یا خشونت خانگی مشاهده نکردند. «تجزیه و تحلیل تغییرات جرم و جنایت در سانفرانسیسکو» که توسط شایق و مالپدی^۷ در سال ۲۰۲۰ میلادی انجام شده، کاهش چهل و سه درصدی جرایمی همچون

5- Leslie & Wilson

6- Campedelli

7- Shayegh & Malpede

سرفت، داشتن اسلحه، قتل، خشونت خانگی، جرایم رانندگی و جرایم جنسی را برای سه ماه اول سال ۲۰۲۰ میلادی در محله‌های مختلف سانفرانسیسکو نشان می‌دهد. در استرالیا، پین و مورگان^۸ (۲۰۲۰ میلادی) در ماه مارس چند جرم «حمله، تجاوز جنسی و خشونت خانگی» را مورد مطالعه قرار دادند و متوجه شدند نرخ این جرایم در شرایط شیوع بیماری کرونا و آغاز طرح فاصله‌گذاری اجتماعی با شرایط عادی تفاوت معناداری نداشتند. البته آن‌ها در مورد نتیجه‌گیری اولیه بر اساس این داده‌ها هشدار دادند، زیرا از زمان اجرای دستورات دولت تا انجام این پژوهش فقط چند هفته می‌گشت.

اقلیمه نصیری سقرلو (۱۳۹۳) در پایان‌نامه‌ای با موضوع «نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرایم» نوشته است به نظر می‌رسد نگرشی که تاکنون نسبت به جرم و مجرم وجود داشته است (این که جرم عملی مذبون بوده و مجرم باید مجازات و طرد گردد) در قانون ما نیز نفوذ کرده و تمامی جرائم با مجازات‌های سنگین پاسخ داده می‌شدند، هر چند قانون کشور ما قبل از انقلاب و بعد از انقلاب بارها اصلاح شد، اما هنوز هم در بسیاری از آن‌ها مجازات‌های سالب آزادی که به منزله طرد موقت از جامعه است حرف اول را می‌زند. راه‌حلی که بیشتر صاحب‌نظران ارائه می‌کنند، توجه به رویکردهای پیشگیرانه جرم است.

مهدی صبوری پور و اصغر احمدی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با موضوع «جرایم محیط زیستی ناشی از کووید-۱۹ جلوه‌ها و کاستی‌ها» نوشته‌اند که ویروس کووید-۱۹ که از خانواده کروناویروس‌ها است به نحوی موجب تعطیلی مشاغل و توقف فعالیت‌های انسانی شده که حتی جنگ‌ها نیز قادر به چنین کاری نیستند. با وجود بیش از چند میلیون مبتلا و کشته در سراسر جهان، اما این ویروس پیامدهای مثبتی در حوزه‌های مختلفی چون کاهش مصرف انرژی، گازهای گلخانه‌ای و آلودگی هوا برای محیط زیست به همراه داشته است. با وجود این، فزونی مصرف آب و غذا از جمله پیامدهای منفی کووید-۱۹ برای محیط زیست بوده است. در کنار این پیامدها، این پرسش مطرح می‌شود که در پرتو بیماری کووید-۱۹ چه جرایمی علیه محیط زیست ارتکاب یافته یا قابلیت ارتکاب را دارند؟ در این خصوص می‌توان در حقوق کیفری ایران سه حوزه از محیط زیست را شناسایی کرد که در دوران همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ جرایمی مرتبط با آن‌ها رخ داده یا قابلیت رخ دادن را دارند که عبارتند از پسماندهای پزشکی ویژه، انتقال ویروس کووید-۱۹ به گونه‌های جانوری و تهدید علیه بهداشت عمومی. با وجود این، نظام حقوقی ایران به‌طور عام و حقوق کیفری ایران به‌طور خاص با کاستی‌هایی چون نبود ظرفیت قانونی مدیریت بحران‌های مرتبط با بهداشت عمومی و جامع نبودن جرم‌انگاری حمایت مدار از

گونه‌های جانوری مواجهه است که بایسته است آن‌ها را اصلاح نماید.

صادق بارانی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با موضوع «بررسی تأثیر شیوع ویروس کووید-۱۹ بر ارتکاب جرم سرقت با تأکید بر نظریه فوق اشباع جنایی» یک پژوهش علی-مقایسه‌ای انجام داده‌اند که به صورت پس رویدادی توصیفی صورت گرفته است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه پرونده‌های سرقت واقع شده در نیمه اول سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ در شهرستان دشتی استان بوشهر است. نتایج پژوهش، نشان داد تفاوت معناداری بین میانگین سرقت‌های واقع شده در نیمه اول سال ۱۳۹۷ و سال ۱۳۹۸ وجود ندارد. با توجه به رعایت پروتکل‌های بهداشتی پس از شیوع کرونا به علت در خانه ماندن مردم، نرخ سرقت از منزل در نیمه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به نیمه اول سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ روند کاهشی چشمگیری را نشان می‌دهد. درخصوص سایر سرقت‌ها یک روند مشابه وجود دارد و بیانگر این امر است که شیوع این ویروس درخصوص ارتکاب سرقت‌های پیش گفته تأثیر چندانی نداشته است.

زهره قاسمی (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با موضوع «سبک زندگی خانواده‌ها و رابطه آن با میزان درگیری با ویروس کرونا» دریافته است که همه‌گیر شدن ویروس کرونا بر تعاملات خانواده و سبک زندگی خانوادگی اثر گذاشته و سبک زندگی در ارتباط با الزامات پیشگیری دگرگون شده است. این پژوهش با روش کمی به شیوه پیمایش بر روی تعداد چهارصد خانواده شامل افرادی که یک بار یا دو بار درگیر بیماری کرونا شده‌اند یا یکی از اعضای خانواده آن‌ها فوت شده از همه مناطق تهران به شکل نمونه‌گیری تصادفی انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد میانگین سطح پیشگیری فردی و اجتماعی افراد مورد مطالعه زیاد و میانگین کنترل ارتباطات اجتماعی و کنترل حضور در جامعه آنان کم است. از گویه‌های سبک زندگی بین ماسک زدن، رابطه زوجین با والدین و خواهر و برادرها، رابطه با فامیل، رابطه با دوستان، کاهش گردش شهری و تفریحات داخل شهر، کاهش سفر به سایر شهرها و کاهش پارک رفتن با شدت درگیری با کرونا رابطه معنی‌دار وجود دارد. بین سن افراد و سطح تحصیلات و تعداد اعضای خانواده که بیرون می‌روند با شدت کرونا رابطه مستقیم وجود دارد. میانگین پیشگیری فردی و خانوادگی در افراد بستری کمتر از افراد بی‌نیاز به بستری بود. میزان ارتباطات اجتماعی هم در بستری شده‌ها بالاتر از افراد بی‌نیاز به بستری شدن بود. کنترل ارتباطات اجتماعی و کنترل حضور در جامعه رابطه معنی‌داری با دو بار ابتلا به کرونا دارند و در بین افرادی که دو بار کرونا گرفته بودند، میزان ارتباطات اجتماعی و حضور در جامعه بیشتر از سایر پاسخ‌گویان بوده است. بر اساس یافته‌ها، پاسخ‌گویانی که شدت بیماری آنان در دور اول بیشتر بوده است در دور دوم نیز نوع

شدید آن را تجربه کرده‌اند. اطلاعات مربوط به این خانواده‌ها از طریق خانه سلامت شهرداری‌ها و دانشجویانی که در بسیج مناطق در حوزه کرونا کمک می‌کردند، تهیه شده است.

غلامرضا اسکندریان (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «ارزیابی پیامدهای ویروس کرونا بر سبک زندگی» دریافته است که بحران ویروس کرونا و شرایط قرنطینه، پیامدهای متعدد مثبت و منفی برای الگوی مصرف فرهنگی خانواده ایرانی به همراه داشته است. بحران کرونا و شرایط متعاقب آن موجب شده است که در حوزه مصرف کالاهای فرهنگی، الگوهای مصرف دیداری و شنیداری بسیار تقویت شود. الگوی مصرف مکتوب، تغییرات مثبتی داشته است، هرچند این الگو برخلاف انتظار، رشد چشمگیر نداشته است. در حوزه انجام فعالیت‌های فرهنگی، فعالیت‌های مبتنی بر روابط خارج از خانه با محدودیت‌های جدی مواجه شده و در مقابل تعامل و گپ و گفت با اعضای خانواده، به‌عنوان یک فرصت در کانون توجه قرار گرفته است. هرچند این فرصت، تهدیدهای جدی را نیز به همراه داشته است. الگوی مصرف مجازی با بروز قابلیت‌های بسیار، جایگاه ویژه‌ای در سبک مصرف فرهنگی یافته است؛ ضمن این که این الگو، ظرفیت‌های بالقوه دیگری برای پر نمودن خلأ ایجاد شده در سایر الگوها دارد. یافته‌های این پژوهش در صورت استمرار شرایط بحران کرونا و ویروس، کارآمد بوده و برای شرایط احتمالی دوری از عرصه‌های عمومی در آینده، حاوی آموزه‌های مبتنی بر تجربه است.

۳- روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف‌شناسی، مطالعه‌ای کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی، به صورت «توصیفی - تحلیلی» انجام گرفته است. داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز برای انجام این پژوهش به دو روش کتابخانه‌ای و پیمایشی جمع‌آوری گردید. برای گردآوری داده‌های تحلیلی پژوهش، از نظرات یکصدوپنچ نفر از فرهیختگان و متخصصان در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی، معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه و نیروی انتظامی استفاده شده است.

برای تحلیل داده‌های به دست آمده نیز از نرم افزار SPSS و از مدل آماری پیرسون استفاده شده است. برای حصول اطمینان از وسیله جمع‌آوری اطلاعات از روایی محتوایی استفاده شد. روایی محتوا بدین معنا است که ابزار اندازه‌گیری تمام خصوصیات مفهومی را که شما می‌خواهید اندازه‌گیری کنید، در بر دارد که از طریق استفاده از نظرات جامعه‌شناسان و پژوهشگران مرتبط در این پژوهش با کمک منابع معتبرترین

شاخص‌های گردآوری شده در پرسشنامه اقدام شد (ساروخانی، ۱۳۹۳، ۳۵). منظور از پایایی حصول نتایج مشابه در تکرار اعمال قبلی است. بهترین روش به دست آوردن پایایی استفاده از آلفای کرونباخ است که در این پژوهش نیز استفاده شده است.

جدول شماره یک: متغیرها به همراه ضریب پایایی

متغیرها	عنوان متغیرها	مؤلفه‌ها	ضریب پایایی
متغیر وابسته	پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹	پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ به طور کلی شامل (سرقت، خشونت خانگی «کودک آزاری و همسر آزاری»، مصرف مواد مخدر، مشارکت در نزاع‌های جمعی و اختلال در نظم اجتماعی) می‌شود	۰,۷۲۸
متغیر مستقل	سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی	سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی فردی	۰,۸۱۶
		سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی خانوادگی	۰,۷۸۵
		سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی	۰,۷۲۷
		سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی جهت حضور در جامعه	۰,۸۲۱

جدول شماره دو: توزیع فراوانی مؤلفه‌های سبک زندگی در رعایت پروتکل‌های بهداشتی و پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹

مؤلفه‌ها	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین
پیشگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹	۶۷,۳	۲۴,۲	۷,۱	۰,۷	۵,۱	۵۸,۶۲
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی فردی	۲,۷	۷,۷	۲۲,۹	۲۷,۲	۳۹,۱	۲۶,۳۰
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی خانوادگی	۶,۷	۱۲,۹۸	۱۹	۲۱,۲۲	۴۰	۲۱,۱۱
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی	۲۳,۴	۲۸,۵	۱۸	۱۶,۳	۱۲,۵	۸,۸۶
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی جهت حضور در جامعه	۵۵,۳	۲۳	۱۲	۵,۶	۳,۱	۱۲,۶۱

همان‌طور که از اعداد و ارقام جدول شماره دو بر می‌آید ۲,۷ درصد از پاسخگویان سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی را بسیار کم تأثیر در پیشگیری از جراثم مرتبط با کووید-۱۹ دانسته‌اند، ۷,۷ درصد پاسخگویان این مقوله را کم تأثیر، ۲۲,۹ درصد تأثیر سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی را متوسط و ۲۷,۲ درصد سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی را با تأثیر زیاد و ۳۹,۱ درصد با تأثیر بسیار زیاد دانسته‌اند.

از بین پاسخگویان^۹ ۶,۷ درصد سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی در پیشگیری از جراثم مرتبط با کووید-۱۹ بسیار کم تأثیر، ۱۲,۹۸ درصد با تأثیر کم، نوزده درصد با تأثیر متوسط و ۲۱,۲۲ درصد تأثیر سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی را زیاد و چهل درصد بسیار زیاد دانسته‌اند. پاسخگویان سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی و ارتباطات اجتماعی را در پیشگیری از جراثم مرتبط با کووید-۱۹ ۲۳,۴ درصد بسیار کم اثر، ۲۸,۵ درصد کم اثر، هجده درصد متوسط و ۱۶,۳ درصد زیاد و ۱۲,۵ درصد بسیار زیاد دانسته‌اند. همچنین پاسخگویان سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی جهت حضور در جامعه در با پیشگیری از جراثم مرتبط با کووید-۱۹ با ۵۵,۳ درصد بسیار کم تأثیر، بیست و سه درصد با تأثیر کم، دوازده درصد با تأثیر متوسط، ۵,۶ درصد با تأثیر زیاد و سی و یک درصد با تأثیر بسیار زیاد دانسته‌اند.

جدول شماره سه: رابطه مؤلفه‌های سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در پیشگیری از جراثم مرتبط با کووید-۱۹

مؤلفه‌ها	انحراف معیار	ضریب تعیین تعدیل شده	بتا	ضریب پیرسون	آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی	۶,۷۲۲	-۰,۳۷۲	-۰,۰۷۰	۰,۵۷	۲,۶۱۲	۳۹۸	۰,۲۹۳
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی	۷,۰۶۸	۰,۵۹۴	۰,۱۱۲	۰,۰۵۲	۲,۳۴۶	۳۹۷	۰,۸۲
سبک زندگی و رعایت	۳,۹۹۷	۱,۳۶۸	۰,۱۵۱	۰,۱۳۱	۲,۴۱۵	۳۹۹	۰,۰۱۹

۹- که کارشناسان فرهیخته و متخصص محسوب می‌شوند.

مؤلفه‌ها	انحراف معیار	ضریب تعیین تعدیل شده	بتا	ضریب پیرسون	آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری
پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی							
سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی جهت حضور در جامعه	۶,۰۲۲	۰,۳۸۴	۰,۰۶۷	۰,۱۱۱	۱,۹۹۸	۳۶۸	۰,۲۹۳

همچنان که از تحلیل آمار در جدول شماره سه بر می‌آید نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی و خانوادگی با پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ از همبستگی بالایی برخوردار است و در مقابل بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی و حضور در جامعه همبستگی کمتری برقرار است. نتایج آزمون t نیز نشان می‌دهد که بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی و حضور در جامعه در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ ارتباط معنی داری وجود ندارد، در حالی که بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی و ارتباطات اجتماعی در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ ارتباط معنی داری وجود دارد.

نتیجه

از بین چهار فرضیه مطرح شده در این پژوهش و یافته‌های آن می‌توان دریافت که: در فرض اول بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی و پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه معنی داری وجود ندارد و این فرض مطرود بوده و نشان می‌دهد که رعایت پروتکل‌های بهداشت فردی نظیر (شستن مداوم دست‌ها، ماسک زدن و ضدعفونی کردن دست‌ها) نمی‌تواند تأثیر زیادی در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ داشته باشد. در فرض دوم با عنوان رابطه بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشت خانوادگی نظیر (رابطه با دوستان، رابطه با فامیل و رابطه با والدین) در پیشگیری از جرایم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه معنی داری وجود دارد و این فرضیه را مورد تأیید نشان می‌دهد. فرضیه سوم با موضوع رابطه بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در ارتباطات اجتماعی نظیر (کاهش گردش شهری، کاهش رفتن به باشگاه‌های ورزشی و کاهش سفر برون شهری) و پیشگیری از

جرائم مرتبط با کووید-۱۹ رابطه مثبت و مورد تأیید را نشان می‌دهد. فرضیه چهارم نیز همانند فرضیه اول رابطه‌ای بین سبک زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی و حضور در جامعه نظیر (کاهش حضور در جلسات، کاهش خریدهای غیرضروری، کاهش حضور در راهپیمایی‌ها و اجتماعات مردمی) و پیگیری از جرائم مرتبط با کووید-۱۹ را نشان نمی‌دهد.

یافته‌های پژوهش حاضر با نظریات هورکس و همکارانش (۲۰۲۰ میلادی) و همچنین نظریات بوردیو پیرامون سبک زندگی تطابق دارد و نشان می‌دهد که کووید-۱۹ چگونه سبک زندگی و تعاملات اجتماعی را در پیگیری از جرائم مرتبط با این ویروس تحت تأثیر قرار می‌دهد، همچنین نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات پین و مورگان (۲۰۲۰ میلادی) و نتایج پژوهش اقلیمه نصیری سقرلو (۱۳۹۳) و نیز نتایج پژوهش صادق بارانی و همکاران (۱۴۰۰) همسویی لازم را دارد.

ملاحظات اخلاقی: موارد مربوط به اخلاق در پژوهش و نیز امانتداری در استناد به متون و ارجاعات مقاله تماماً رعایت گردیده است.

تعارض منافع: تعارض منافع در این مقاله وجود ندارد.

تأمین اعتبار پژوهش: این پژوهش بدون تأمین اعتبار مالی نگارش یافته است.

منابع

فارسی

- اسکندریان، غلامرضا، ۱۳۹۹، ارزیابی پیامدهای ویروس کرونا بر سبک زندگی (با تأکید بر الگوی مصرف فرهنگی)، **فصلنامه ارزیابی تأثیرات اجتماعی**، شماره ۲.

- اله دادی، نورالدین؛ زاهدی، محمدجواد؛ نایی، جواد؛ صداقت زادگان، شهناز، ۱۳۹۴، تحلیل جامعه‌شناختی رابطه سبک زندگی و هویت ملی، نمونه مطالعاتی در چهار شهر استان لرستان، **فصلنامه مطالعات اجتماعی ایران**، شماره ۳.

- بارانی، صادق؛ بهزادی نژاد، آرش؛ زاهدت پور، زهرا، ۱۴۰۰، بررسی تأثیر شیوع ویروس کووید-۱۹ بر ارتکاب جرم سرقت با تأکید بر نظریه فوق اشباع جنایی، **فصلنامه پژوهش‌های حقوقی میان رشته‌ای**، شماره ۵.

- ساروخانی، باقر، ۱۳۹۳، **روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی**، چاپ هجدهم، تهران، انتشارات

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- صبوری پور، مهدی و احمدی، اصغر، ۱۳۹۹، جرایم محیط زیستی ناشی از کووید-۱۹ جلوه‌ها و کاستی‌ها،

فصلنامه تحقیقات حقوقی، ویژه نامه حقوق و کرونا.

- صفاری، علی؛ صابری، راضیه؛ لکی، زینب؛ رضایی، عباس، ۱۴۰۰، تأثیر شیوع بیماری کووید-۱۹ و

فاصله‌گذاری اجتماعی بر نرخ جرایم (مطالعه موردی استان تهران)، **فصلنامه پژوهش‌های جزا و**

جرم‌شناسی، شماره ۱۷.

- فاضلی، نعمت‌الله، ۱۳۹۲، دنیای غرب و انقلاب در سبک زندگی، **ماهنامه رادیو**، شماره ۷۰.

- قاسمی، زهرا، ۱۴۰۰، سبک زندگی خانواده‌ها و رابطه آن با میزان درگیری با ویروس کرونا، **فصلنامه**

مطالعات اجتماعی ایران، شماره ۳.

- کیوان آرا، محمود، ۱۳۸۶، **اصول و مبانی جامعه‌شناسی پزشکی**، چاپ اول، اصفهان، انتشارات دانشگاه

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان.

- گیدنز، آنتونی، ۱۳۸۶، **جامعه‌شناسی**، ترجمه حسن چاوشیان، چاپ اول، تهران، انتشارات نی.

- مرادی، علی و محمدی فر، نجات، ۱۳۹۹، نقش شبکه‌های اجتماعی در شکل‌گیری هراس اجتماعی و تغییر

سبک زندگی ناشی از ویروس کرونا مطالعه موردی شهر کرمانشاه، **فصلنامه انتظام اجتماعی**،

شماره ۲.

- نصیری سقرلو، اقلیمه، ۱۳۹۳، نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرایم، **پایان‌نامه کارشناسی ارشد**

حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.

- وزیری هامانه، معصومه، ۱۳۹۸، نظریه‌های مدل و سبک زندگی هیدلانگ و گادفردسون در جامعه‌شناسی

حقوق، **پنجمین کنفرانس ملی علوم انسانی و مطالعات روانشناسی**.

لاتین

- Andresen, M. A., and W. Tong., 2012, the impact of the 2010 winter Olympic games on crime in Vancouver". Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice 54.

- Campedelli, M., A. Aziani and S. Favarin., 2020, Exploring the effect of 2019-nCoV containment policies on crime: The case of Los Angeles.

- Hodgkinson, Tarah and Martin Andresen., 2020, Show me a man or a woman alone and I'll show you a saint: Changes in the frequency of criminal incidents during the COVID-19 pandemic. Journal of Criminal Justice 69.

- Leslie, Emily and Riley Wilson., 2020, Sheltering in place and domestic violence: Evidence from calls for service during COVID-19. Journal of Public

Economics 189.

- Payne, Jason, Anthony Morgan and Alex Piquero, 2020, COVID-19 and social distancing measures in Queensland, Australia, are associated with short-term decreases in recorded violent crime. *Journal of Experimental Criminology* 16.
- Shayegh, S. And M. Malpede., 2020, Staying Home Saves Lives, Really! In *Staying home saves lives, really!* RFF-CMCC European Institute on Economics and the Environment.
- Varano, Sean, Joseph Schafer, Jeffrey Cancino, Scott Decker and Jack Greene., 2010, a tale of three cities: Crime and displacement after hurricane Katrina. *Journal of Criminal Justice* 38.

Legal Civilization

ISSN: 2873-1841
ISSN: 2873-1922

No.21- Autumn 2024

The Procedure of Arbitration of ICSID about Umbrella Clause

Amirhosein Yazdani, Naser Alidoosti Shahraki

Legal Analysis of Opinions Issued by the International Court of Justice Regarding Lawsuits Related to Iran

Sima Abbasi, Shahrooz Darbandi

Conflicts between Israel and Hamas in the Mirror of International Criminal Law (2023 AD)

Mohammad Babaei, Navid Zamaneh Ghadim, Davood Alizadeh

The Role of Lifestyle and Adherence to Health Protocols in Preventing Crimes Related to COVID-19 According to Experts in Iranian Criminal Law

Iraj Morvati

Managing Transboundary Petroleum Deposits: Cooperation as a Customary Obligation

(with Emphasis on Final ICJ Award in 2017 between Ghana and Côte d'Ivoire)

Ali Rezaei, Sayyed Rasol Tabatabaei Moghaddam

Criminal Protection of Children and Adolescents at Risk in the Laws of Iran and Lebanon

Amin Reza Bahar Falamarzi

The Way of Managing the Property of Prisoners in Iranian and Turkish Laws

Sara Farzadi Mehr, Mohammadreza Haghighi, Esmail Amouri

Analyzing and Investigating the Nature of Reward in the Iranian Law System

Amir Mohammad Tavakoli, Mohammad Reza Azodi, Ghasem Tavakoli

Examining the Nature and Legal Dimensions of the Provisional Measures Issued by the Dispute Resolution Committee of the Ministry of Oil

Sheyda Ghamafroz, Mohammad Reza Afshari, Mehdi Piri

The Rights of Institutional Shareholders and Retail Shareholders in Iran's Capital Market

Parisa Rezvan, Ali Zare

Limitations on the Military Activity of Third States in the Exclusive Economic Zone of the Coastal State

Mohsen Behjati

Adoption in the Legal System of Iran and England

Zahra Makki, Esmail Kashkoulan

The Legal Basis of Establishing Non-governmental Schools in Iran, Emphasizing the Role of Education in Preventing Crime

Mina Daneshamooz, Hakimeh Abolhasani

Democratic and Authoritarian Paths in the Future of International Law

Saeid Behdoudi Nejad

Smart Cities and International Trade Law

Aram Abbaspour Jalali

The Effect of Jus Cogens Norms: Whoever Opened Pandora's Box, Did You Ever Think About the Consequences?

Soheil Golchin

The Relationship between Transparency Obligations and Foreign Investment in Renewable Energies: Realising the Potential Role of IIAs

Yusef Akhlaghi

Iran's Criminal Policy for Specific Military Crimes of the Armed Forces

Yasser Shakeri